

1. Галунець Н. І. Місцевий економічний розвиток як інструмент післявоєнної відбудови територіальних громад центру. Продовольча безпека України в умовах війни і післявоєнного відновлення: глобальні та національні виміри. Міжнародний форум, 2023. URL: <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/14767>
2. Жаліло Я. А. Вплив рівня фінансової інклюзії на перспективи територіального розвитку. Національний інститут стратегічних досліджень, 2021. URL: <https://niss.gov.ua/sites/default/files/2021-05/fininkluziya-vistup.pdf>
3. Крупка М., Андрущак Є., Пайтра Н. та ін. Банківська система: підручник. Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2023. URL: https://econom.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/11/Bank_Syst_PIDRUCH_Krupka_Andrushchak_Paitra_2023.pdf
4. Бюджетна децентралізація та її вплив на фінансове забезпечення територіальних громад. Київський національний торговельно-економічний університет, 2016. URL: <https://knute.edu.ua/file/NjY4NQ%3D%3D/9f690dbd00a5bff556897056d188f56d.pdf>

Abstract: *The impact of the financial policy of territorial communities on Ukraine's banking system has been studied, particularly the mechanisms of interaction between local authorities and banks in the context of lending, infrastructure projects, and financial inclusion.*

Keywords: *territorial communities, banking system, financial policy, decentralization, financial inclusion, lending, local economic development.*

Науковий керівник:

Бурковська А. В.

канд. екон. наук, доцентка,

доцентка кафедри фінансів, банківської справи та страхування

Миколаївський національний аграрний університет

УДК[502.1:657:338.436]-043.86

Екологічний облік в агропромисловому комплексі: сучасні підходи та перспективи

Іван Калашников,

здобувач вищої освіти спеціальності 071 Облік і оподаткування

Миколаївський національний аграрний університет

м. Миколаїв, Україна

Анотація: *Досліджено важливість екологічного обліку в агропромисловому виробництві, розглянуто його основні принципи та методи реалізації. Визначено, що екологічний облік є ключовим інструментом для управління ризиками, виявлення екологічних загроз та підвищення ефективності використання природних ресурсів. Проаналізовано історичні*

етапи розвитку екологічного обліку, акцентуючи увагу на інтеграції екологічних показників у корпоративні управлінські системи.

Ключові слова: *екологічний облік, природні ресурси, інтеграція, моніторинг, сталий розвиток.*

Екологічний облік - це система збору, аналізу та інтерпретації даних, що стосуються впливу агропромислового виробництва на навколишнє середовище. Ця система охоплює оцінку використання природних ресурсів, викидів забруднюючих речовин, управління відходами та інші екологічні аспекти. Важливість екологічного обліку полягає в його здатності допомагати в управлінні ризиками, адже він дозволяє виявляти екологічні загрози та розробляти стратегії для їх мінімізації та сприяє підвищенню ефективності виробництв, оптимізуючи використання ресурсів і зменшуючи витрати.

Історія екологічного обліку починається в середині XX століття у відповідь на зростаючі екологічні проблеми, пов'язані з інтенсивним агровиробництвом. У 1960-1970-х роках відбулося зростання усвідомлення екологічних проблем, яке стало підґрунтям для проведення перших міжнародних конференцій, таких як Римський клуб; у 1980-х роках з'явилися концепції сталого розвитку та екологічної економіки, а в 1990-х - були введені стандарти ISO 14001, що регламентують системи екологічного менеджменту; у 2000-х роках екологічний облік почав інтегруватися в корпоративну соціальну відповідальність (CSR) і звітування про сталий розвиток [1].

Основними принципами екологічного обліку є прозорість, інтеграція та постійне вдосконалення. Прозорість передбачає відкритість даних та інформації про екологічні аспекти діяльності підприємства. Інтеграція полягає у включенні екологічних показників до загальної системи управління, а постійне вдосконалення забезпечує оцінку ефективності заходів і їх корекцію на основі отриманих результатів. Для реалізації цих принципів використовуються різноманітні методи, серед яких статистичний аналіз, моделювання, інтерв'ю, опитування та експертні оцінки [2].

Сучасні підходи до управління агрокомпаніями акцентують необхідність інтеграції екологічного обліку в управлінські системи. Це передбачає поєднання екологічних показників із фінансовими та операційними даними, що має вплив на прийняття зважених рішень з урахуванням економічних і екологічних аспектів. Інтеграція починається з оцінки поточного стану, визначення екологічних ризиків і можливостей для покращення. Далі розробляється політика з екологічними цілями відповідно до стратегії компанії. Важливим етапом є впровадження системи моніторингу для збору та аналізу даних про екологічні показники, такі як викиди CO₂ і використання води. Залучення персоналу через навчання підвищує усвідомлення екологічних питань. Завершальним етапом є регулярне звітування про результати та зовнішні аудити для оцінки ефективності заходів. Цифрові технології відіграють ключову роль у сучасному екологічному обліку агросектору, автоматизуючи збір і аналіз даних. Системи моніторингу з датчиками та IoT дозволяють контролювати стан ґрунту,

вологості та температури в реальному часі, а аналітичні платформи допомагають виявляти тренди та прогнозувати екологічні наслідки.

Приклади успішного впровадження екологічного обліку в Україні та світі підтверджують ефективність цих підходів. Наприклад, українська агрокомпанія запровадила систему екологічного обліку, що включає моніторинг використання води та добрив для зменшення на 15% витрат на ресурси і зниження негативного впливу на навколишнє середовище; у Німеччині агрокомпанія інтегрувала екологічний облік у свою ERP-систему, що допомогло оптимізувати витрати на енергію та зменшити викиди CO₂ на 20%; у Каліфорнії агрокомпанія використовує технології точного землеробства, що дозволяє значно зменшити використання пестицидів і добрив, підвищуючи врожайність [3].

Зростаючий попит на екологічно чисту продукцію стає важливим фактором для агрокомпаній. Споживачі все більше усвідомлюють значення сталого розвитку, що призводить до збільшення попиту на органічні продукти та продукцію, вирощену з дотриманням екологічних стандартів. Це відкриває нові ринки та можливості для агровиробників, які готові адаптувати свої методи до вимог споживачів. Технологічні інновації (автоматизація, штучний інтелект і аналіз великих даних) також трансформують агросектор, дозволяючи підвищити ефективність виробництва, зменшити витрати та покращити управління ресурсами. Інтеграція цих технологій у процеси екологічного обліку допомагає агрокомпаніям не лише контролювати свої екологічні показники, але й прогнозувати майбутні ризики та можливості.

Державна політика впливає на розвиток екологічного обліку в агросекторі. Уряди можуть створювати нормативно-правову базу, що регулює екологічні стандарти для сільського господарства, включаючи вимоги до звітності про викиди, використання ресурсів та вплив на навколишнє середовище. Чіткі правила сприяють підвищенню прозорості та відповідальності агрокомпаній. Державна підтримка може включати фінансові інструменти (субсидії або податкові пільги) для компаній, які впроваджують екологічні практики, стимулюючи агровиробників інвестувати в нові технології та методи, що зменшують негативний вплив на навколишнє середовище.

Серед викликів розвитку екологічного обліку в агросекторі можна виділити недостатню обізнаність багатьох агрокомпаній про переваги екологічного обліку, високі початкові витрати на нові технології, а також складність інтеграції нових систем у внутрішні процеси компанії. Водночас існують і численні можливості: компанії, які впроваджують екологічний облік, можуть підвищити свою конкурентоспроможність завдяки кращій репутації; зростаючий попит на органічну продукцію відкриває доступ до нових ринків; використання інноваційних технологій може значно підвищити ефективність виробництва та зменшити витрати [4].

Отже, для подолання цих викликів і використання можливостей важливо проводити освітні кампанії для підвищення обізнаності агровиробників про переваги екологічного обліку через тренінги та семінари. Створення партнерств між агрокомпаніями, державою та науковими установами може сприяти обміну

знаннями та ресурсами. Також необхідно розробити фінансові механізми державної підтримки у вигляді субсидій або кредитів, що полегшить впровадження екологічного обліку. Таким чином, розвиток екологічного обліку в агросекторі є важливим кроком до забезпечення сталого розвитку галузі.

Список використаних джерел:

1. Жук В. Екологічні аспекти бухгалтерського обліку в агропромисловому виробництві. *Агроекологічний журнал*. 2012. №2. С. 18-23.
2. Беренда Н. І., Остапенко Н. В. Розвиток екологічного обліку в Україні з врахуванням світового досвіду. URL: <http://dspace.nuft.edu.ua/bitstream/123456789/6439/1/2..pdf>.
3. Вороновська О. Сутність і розвиток екологічного обліку. *Галицький економічний вісник*. 2017. № 2 (31). С. 195–200. URL: <http://elartu.tntu.edu.ua/handle/123456789/1350>.
4. Людвенко Д. В. Складові аспекти екологічного обліку тваринництва. *Приазовський економічний вісник*, 2020. № 2(19). С. 265–268. DOI: <https://doi.org/10.32840/2522-4263/2020-2-45>.

Abstract: *The importance of environmental accounting in agro-industrial production is investigated, its basic principles and methods of implementation are considered. It is determined that environmental accounting is a key tool for risk management, identification of environmental threats and increasing the efficiency of natural resources use. The historical stages of environmental accounting development are analyzed, focusing on the integration of environmental indicators into corporate management systems.*

Keywords: *Environmental accounting, natural resources, integration, monitoring, sustainable development.*

Науковий керівник:

Бурковська А.В.,

канд. екон. наук, доцентка,

доцентка кафедри фінансів, банківської справи та страхування

Миколаївський національний аграрний університет

УДК 333.336.2

Спрощена система оподаткування для підприємств аграрного сектору

Дмитро Маліковський,

здобувач вищої освіти спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування

Миколаївський національний аграрний університет

м. Миколаїв, Україна

Анотація: *Проаналізовано основні податки, що впливають на діяльність підприємств аграрного сектору, зокрема єдиний податок четвертої групи та*